

Raadsinformatiememo

Datum dinsdag 22 februari 2022
Ons kenmerk 22.006862
Aan De gemeenteraad en steunfractieleden
Kopie aan
Van J.J. Heddes
Steller Philippine van der Kleij
Onderwerp Raadsinformatiememo Evaluatie communicatie en participatie RES NHN en NHZ 1.0
gereed

Geachte dames en heren,

In juli 2021 zijn de RES'en 1.0 voor de energieregio's Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid vastgesteld. Meerdere gemeenten en Provinciale Staten gaven de wens aan om het communicatie- en participatieproces naar de RES 1.0 te evalueren.

Dit is gedaan door het onafhankelijke onderzoeksbureau I&O Research, met als doel om tot lessen en aanbevelingen te komen voor het vervolg van de RES. De centrale vraag voor het onderzoek was: *Hoe is het proces rondom de totstandkoming van de RES 1.0 verlopen en hoe hebben inwoners en betrokkenen dit ervaren, op het vlak van participatie en communicatie?*

Met dit informatieblad informeren wij u over de uitkomsten van het onderzoek over het gevoerde RES proces tot vaststelling van de RES NHN 1.0. Het rapport geeft ons inziens een objectief beeld van de communicatie- en participatieaanpak van de RES 1.0. Het rapport geeft zicht op zowel positieve als negatieve resultaten van het gevoerde communicatie- en participatietraject. Hier kunnen we van leren. Op basis van de opgedane ervaring biedt het rapport veel leerpunten en aanbevelingen om het vervolg, de uitwerking van de RES 1.0 naar een 2.0 beter in te zetten. In onze gemeente Schagen willen van deze aanbevelingen gebruik maken. We zijn daarom aan de slag om de uitwerking van de RES zorgvuldig en transparant uit te voeren. Dit vraagt om veel en duidelijke communicatie en het scheppen van duidelijke verwachtingen hoe en waarin inwoners en andere belanghebbenden kunnen meedenken en meedoen. We willen met u, raadsleden, daar nu en in de toekomst een goede invulling aan geven.

Ontwikkeling RES 1.0

In de RES 1.0 wordt aangegeven welke locaties het meest geschikt zijn voor het opwekken van duurzame energie op land met windmolens en zonnepanelen. De ontwikkeling van de RES heeft ruim twee jaar in beslag genomen, van begin 2019 tot juli 2021. De RES 1.0 is in 2021 vastgesteld door gemeenten, waterschappen en provincie (m.u.v. de gemeente Landsmeer). Het proces hiernaartoe was opgebouwd uit verschillende fasen: van verkenning van de regionale mogelijkheden tot het per gemeente beoordelen wat wel en niet mogelijk is op bepaalde plekken. Per fase zijn uiteenlopende groepen uitgenodigd om mee te praten. Van vertegenwoordigers van de provincie, waterschappen en gemeenten, onafhankelijke experts, belanghebbenden, maatschappelijke organisatie, tot en met individuele bedrijven en bewoners. De communicatie verliep vanuit regionaal niveau (programmaorganisaties van de RES, provincie) en lokaal niveau (gemeenten en andere partners).

Opzet onderzoek

Het onderzoek bestond uit de volgende onderdelen:

- **Deskresearch:** Bestudering van documenten over het totstandkomingsproces van de RES 1.0.
- **Interviews** met de programmaorganisatie en stakeholders die nauw bij de uitvoering waren betrokken en/of zicht hadden op de uitvoering van het proces in beide regio's.
- **Online enquête onder deelnemers aan het participatieproces**, waaronder overheden, samenwerkingspartners, stakeholders, belangenvertegenwoordigers en initiatiefnemers.
- **Online enquête onder inwoners van Noord-Holland**, op basis van een representatieve steekproef van 3.331 leden van het I&O Researchpanel.
- **Media-analyse:** Analyse van de berichtgeving over het RES-proces.
- **Expertmeeting** : In een sessie met een achttal experts zijn de belangrijkste uitkomsten en conclusies geduid en aanbevelingen geformuleerd.

Conclusies op een rij (pag. 55-58)

1. De doelstellingen van de regionale communicatieaanpak zijn deels gerealiseerd.
2. Het uitvoeringsproces van de RES 1.0 is op een gestructureerde en transparante wijze opgezet.
3. Ondanks de coronapandemie is het participatieproces in beide energieregio's (NH-Noord en -Zuid) volgens plan uitgevoerd en is de geplande datum van oplevering van de RES 1.0 gehaald.
4. Samen optrekken in twee regio's levert volgens intern betrokkenen synergie-effecten.
5. Er is al vroeg in het proces ingezet op participatie met uiteenlopende doelgroepen.
6. Op het regionale niveau zijn vooral overheden en (professionele) stakeholders en belangenorganisaties in het RES-proces betrokken.
7. De lokale inwonersparticipatie is op uiteenlopende wijzen door gemeenten ingevuld; het resultaat is dat één op de zeven inwoners van de provincie Noord-Holland wist dat ze kon meepraten over de RES en 2.500 inwoners hebben dat daadwerkelijk gedaan.
8. Zowel positieve als minder positieve ervaringen met de uitvoering van het RES-traject.
9. Met name volksvertegenwoordigers, belangenorganisaties, initiatiefnemers en individuele participanten zijn minder tevreden over wat er met hun inbreng is gebeurd.
10. De strategie van getrapte communicatie schept duidelijkheid in verantwoordelijkheden bij de betrokken partijen.
11. Getrapte communicatie biedt ruimte voor lokale invulling, maar leidt tot minder centrale regie.
12. Media aandacht in Noord-Holland piekt rond de behandeling van de concept-RES in de gemeenteraden.
13. Berichtgeving in de media neutraal of licht positief; het sentiment is nauwelijks veranderd gedurende het verloop van het proces.
14. De deelnemers aan RES 1.0 willen ook betrokken worden in het vervolgtraject van de RES; bewoners dienen volgens hen daarbij een grotere rol te krijgen.
15. Er is belangstelling onder inwoners om bij het vervolg van de RES betrokken te worden.

Toelichting op conclusie 7: wat heeft de gemeente Schagen gedaan?

De gemeente Schagen heeft vooraf aan de vaststelling van de concept RES inwoners betrokken via schriftelijke berichtgeving. Na de vaststelling van de concept-RES en voor de vaststelling van de RES NHN 1.0, heeft ze de inwoners ook met fysieke bijeenkomsten betrokken. Voorbeelden zijn twee werkateliers in het kader van de RES begin 2020 en de bijeenkomsten tijdens het participatietraject van de Omgevingsvisie dat daarop volgde. In maart 2021 is een algemene informatieavond gehouden, digitaal i.v.m. Coronaregels. Voor deze avond is elke inwoner (elk huishouden) per brief uitgenodigd en is de bijeenkomst bekend gemaakt via huis- aan huisblad, de Nieuwsbrief Duurzaam Schagen en sociale media. In de aanloop naar besluitvorming van de RES in Schagen zijn inwoners geïnformeerd over de mogelijkheid in te spreken tijdens het besluitvormingstraject. Dit heeft geleid tot talloze schriftelijke en mondelinge inspraakacties. De raad heeft van deze inspraak goed kennis genomen. Naar aanleiding van de commotie die er was over eventuele grote windturbines die geplaatst zouden gaan worden, heeft de raad

besloten geen zoekgebieden wind in Schagen aan te wijzen en daarbovenop besloten, middels een amendement, om als dit aan de orde zou zijn, in ieder geval 600 meter afstand tot woningen aangehouden dient te worden. In het Rekenkameronderzoek dat in 2021 is uitgevoerd en afgerond zijn de participatie-activiteiten op een rij gezet.

Samenvatting uitslag enquête onder 1.150 deelnemers aan de participatie-activiteiten op regionaal niveau (Hoofdstuk 4 pag. 39-48)

Algemeen

Het algemene beeld is dat een meerderheid van de betrokkenen waardering toont voor het proces. De meeste betrokkenen vinden dat ze bij de juiste fase(n) van het RES-traject een rol hadden en dat ze serieus zijn genomen. Bijna een derde van de betrokkenen beschouwt het participatieproces als geslaagd. Een kleinere groep (ongeveer een vijfde) vindt juist dat het proces niet geslaagd was. De helft van de betrokkenen zit daar tussenin of heeft hierover geen uitgesproken mening. De verwachtingen van deelname aan het participatieproces zijn niet voor alle groepen waargemaakt. Minder dan de helft van de betrokkenen is tevreden over de mate waarin hun inbreng terug is te zien in de uiteindelijke plannen. De inwoners die deelgenomen hebben aan de lokale bijeenkomsten zijn hierover echter niet bevraagd. De reden hiervoor was dat mede wegens privacy, de organiserende gemeenten de contactgegevens van de deelnemers niet beschikbaar konden stellen voor het onderzoek.

Bekendheid met zoekgebieden

Meer dan de helft van de door I&O ondervraagde inwoners van Noord-Holland is in meerdere of mindere mate op de hoogte van het aanwijzen van zoekgebieden voor zonneweides en windmolens. Het merendeel van hen zegt dat men er iets over heeft gehoord en bijna een kwart zegt met zekerheid hiervan te weten.

Bekendheid met participatiemogelijkheden

Eén op de zeven inwoners van de provincie Noord-Holland wist dat ze hun mening over de RES konden geven en meer dan 2.500 inwoners hebben dat daadwerkelijk gedaan. Op een schaal van 1 tot 10 geeft ruim de helft van de ondervraagde inwoners zichzelf wat betreft hun betrokkenheid bij de RES een 6 of hoger.

Belangstelling onder inwoners om bij het vervolg van de RES betrokken te worden

Ruim één op de drie inwoners van Noord-Holland die aan het onderzoek van I&O Research hebben meegedaan geeft aan in de toekomst graag betrokken te willen worden bij het bepalen van de exacte locaties voor het opwekken van duurzame energie. Ook vindt de meerderheid (80%) dat de overheid inwoners moet betrekken bij de verdere uitwerking van de RES.

Aanbevelingen: bottom-up én top-down (pag. 58-60)

I&O Research geeft een aantal aanbevelingen in haar rapport. Deze zijn:

1. Houd, bij het bepalen en uitwerken van locaties, rekening met andere ontwikkelingen en problematiek in het projectgebied.
2. Zoek in de communicatie en participatie naar een goede volgorde tussen lokale, sub-regionale en regionale afstemming. De uitdaging bij een top-down benadering (regionaal) is het vinden van voldoende draagvlak, de uitdaging bij een bottom-up benadering (lokaal) vanuit een bepaald gebied is de afstemming met de wensen en ideeën die leven vanuit omliggende gebieden. Door te werken van lokaal naar sub-regionaal, naar regionaal wordt het beste recht gedaan aan de lokale input en is tevens (sub)regionale afstemming mogelijk.
3. Zorg voor een ondergrens aan (regionale, red.) communicatie en participatie, met voldoende ruimte voor lokale invulling. De verantwoordelijkheid voor het communiceren van heldere processtappen en het managen van verwachtingen zal wellicht nog meer dan in het voorgaande traject, bij gemeenten komen te liggen.
4. Wees duidelijk over de rol van participanten en wat er met hun inbreng gedaan wordt.
5. Wees voorbereid op een dynamischer participatieproces.
6. Stem met betrokken partijen verantwoordelijkheden af.

Het volledige rapport is beschikbaar via de [website van de energieregio's van Noord-Holland](#).
Voor meer informatie:
Ronald Schepers
06 13050844

Op de hoogte blijven

Wilt u op de hoogte blijven? Meld u zich dan aan voor de RES nieuwsbrief van de regio NHN via deze [link](#). Deze verschijnt ongeveer 1 keer per maand. Ook kunt u ons volgen op [LinkedIn](#) en [Twitter](#) en vindt u veel informatie op onze website www.energieregionhn.nl.

Contact

Mocht u informatie missen of heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Odile Rasch, programmamanager Energieregio Noord-Holland Noord (orasch@alkmaar.nl).

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De portefeuillehouder,

Hans Heddes